

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Jihlava

Inspekční zpráva

Zvláštní škola Moravské Budějovice

Dobrovského 11, 676 02 Moravské Budějovice

Identifikátor školy: 600 025 691

Zřizovatel: Školský úřad Třebíč, Otmarova 3, 674 01 Třebíč

Školský úřad Třebíč, Otmarova 3, 674 01 Třebíč

Termín konání inspekce: 25., 27., 28. dubna 2000

Čj.	122 253/00-11135
Signatura	ok4nt201

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola zajišťuje vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami podle vzdělávacího programu pro zvláštní a pomocnou školu. Podle programu zvláštní školy (č.j. 22 980/97-22) bylo v době inspekce vzděláváno 127 žáků v 11 třídách všech ročníků. Podle programu pomocné školy (č.j. 24 035/97-22) bylo vzděláváno 7 žáků v jedné třídě. Jedna třída zvláštní školy (1., 4., 5. ročník) je v Jemnici, má devět žáků. Škola využívá budovu spolu se základní školou. Třídy zvláštní školy jsou v prvním a druhém patře, v přízemí jsou třídy základní školy.

Inspekce na škole byla orientační a níže uvedené hodnocení kvality výchovně vzdělávací činnosti se vztahuje k výuce českého jazyka a pracovního vyučování. Tyto předměty byly zvoleny vzhledem k jejich významu při přípravě žáků se speciálními vzdělávacími potřebami pro jejich společenské uplatnění.

Hodnocení kvality vzdělávání

Český jazyk

Časová dotace pro předmět český jazyk odpovídala učebním plánům. Výuka probíhala podle tematických plánů v souladu s učebními osnovami.

Český jazyk je ve zvláštní škole vyučován převážně učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Ve třídě pomocné školy výuku zabezpečuje vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti, studuje však speciální pedagogiku a chybějící odborná a pedagogická způsobilost neměla negativní vliv na kvalitu výuky. Výuka probíhala v kmenových třídách. Jsou vybaveny základní didaktickou technikou, která byla ve většině sledovaných hodin vhodně využívána, stejně jako i názorné pomůcky. K dispozici byl dostatek dalších studijních materiálů. Prostředí tříd bylo, zejména na prvním stupni a ve třídě pomocné školy, velice podnětné a estetické s vhodným využitím prací žáků. Pouze ve třídě pomocné školy byly prostorové podmínky vzhledem k počtu přítomných dětí stísněné a nevyhovující.

Výukové cíle pro jednotlivé hodiny odpovídaly aktuálnímu složení třídy, měly návaznost na předcházející učivo, byly stanoveny a sděleny ve většině sledovaných hodin. Vyučující využívali vědomosti žáků, aktualizovali učivo, uplatňovali mezipředmětové vztahy a většinou žáky vhodně motivovali. Ti měli ve většině hodin dostatek prostoru pro uplatnění vlastních názorů, vznesení dotazů, rozvoj individuálních schopností. Jen ojediněle se vyučujícím nedařilo žáky vhodně motivovat a kontrolovat průběh jejich práce, to se pak odrazilo na pasivitu žáků a snížené pozornosti. Při výběru vyučovacích metod a činností zohledňovali vyučující individuální dispozice popř. poruchy jednotlivých žáků. V některých hodinách převažovaly frontální činnosti s převahou působení vyučujícího. Až na výjimky nebyly náležitě zohledňovány psychohygienické zásady při čtení a psaní, vyučující málo dbali na relaxaci žáků v průběhu výuky. Vyučovací čas byl až na výjimky, kdy došlo k časovému deficitu v závěru, využit efektivně.

Pozitivní vzájemné vztahy mezi učitelkami a žáky posilovaly motivaci a aktivní přístup většiny žáků k výuce. Okamžitá zpětná vazba založená na pozitivním hodnocení i méně úspěšných žáků byla pro motivaci také často využívána. Atmosféra ve třídách byla přátelská. K plynulému průběhu výuky přispívaly jasné a srozumitelné pokyny vyučujících. Žáci nebyli vedeni k sebehodnocení. Pouze málo byly využívány metody podporující kooperaci mezi žáky. Závěrečné zhodnocení nebylo provedeno ve všech hodinách.

Plánování a příprava výuky, podmínky, organizace, metody a formy výuky jsou

hodnoceny jako velmi dobré stejně tak i interakce a komunikace. Motivaci a hodnocení mají dobrou úroveň.

Úroveň vzdělávání je v předmětu český jazyk hodnocena jako velmi dobrou.

Pracovní vyučování

Výuka pracovního vyučování probíhá v souladu s učebními dokumenty. Členění učiva do jednotlivých ročníků respektuje zásadu posloupnosti tak, aby získávané dovednosti umožňovaly samostatnost žáků. Plány jsou však zpracované izolovaně pro jednotlivé ročníky, učitelé při jejich vytváření nespolupracují, nesledují odpovídající rozložení jednotlivých složek pracovního vyučování ve vyučovaných skupinách. Bezprostřední plánování výuky je věnována náležitá pozornost, je ve prospěch kvality výuky.

Pro výuku dílenských prací má škola vhodně vybavené dílny, ve kterých jsou pracovní místa pro dvě skupiny žáků. Další skupina využívá dílny nedaleké základní školy. Elektrické a ruční nářadí je umístěno v oddělené místnosti a je využíváno pro speciální činnosti. Materiál pro dílenské práce vyučující získávají z místního učiliště popř. výrobních podniků. Pro výuku prací v domácnosti a keramiky je ve škole výuková kuchyňka, která je zařízena jednoduše, ale účelně. Jsou v ní i všechny základní pomůcky pro práce v domácnosti. Pracovní činnosti v pomocné třídě jsou zajišťovány v kmenové učebně, která svými rozměry nevyhovuje a neumožňuje naplňovat psychohygienické potřeby žáků. V blízkosti školy je školní zahrada s pozemky. Má i rekreační část, která je pedagogy školy využívána i pro jiné aktivity v rámci výuky i v mimoškolní činnosti. Vybavení pro práce na pozemcích je dobré. Z hospitovaných vyučujících pracovního vyučování mají pouze dva odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilost, dvěma chybí odborné speciálně pedagogické vzdělání, čtyři mají středoškolské pedagogické vzdělání. Nedostatečné vzdělání se jim ve sledovaných hodinách dařilo ve většině případů kompenzovat zkušeností popř. osobním zaujetím.

Výuka je realizována od 5. ročníku ve vícehodinových blocích. Žáci jsou děleni do skupin dívek a chlapců. Ve sledovaných hodinách se vyučujícím dařilo výuku organizačně i metodicky vést tak, že žáci pracovali dle svých schopností a dovedností. Průběžnou podporou a pomocí, zpětnou vazbou i opakovanou motivací taktně a systematicky rozvíjeli sebevědomí žáků, posilovali jejich volní vlastnosti. V keramických pracích vyučující cíleně rozvíjela sebehodnocení žáků, vnímání a vztah k estetickým hodnotám.

Žáci byli v PV velmi dobře motivováni. Učitelé jim pomáhali úspěšně zpracovat vlastní výrobek. Výrobky žáků zdobily chodby školy a zpříjemňovali všem prostředí. Účastí na výstavách ve městě i organizací vlastních akcí (např. vánoční jarmark) vyučující pracovního vyučování nemalou měrou přispívají k rozvoji sebevědomí žáků, k vytváření pocitu sounáležitosti se školou, a tím i k vytváření dobrého vztahu k ostatní školní práci. V rámci výuky PV byla skupinová práce a práce ve dvojicích využívána pouze ojediněle. Příjemnou atmosféru a spontánní situace v hodině využívali vyučující pro rozhovory a diskuse se žáky. Průběžným hodnocením pracovních postupů a citlivou korekcí vedli žáky k sebekontrolě a sebehodnocení. Během pracovního vyučování pracovali žáci se zájmem a soustředili se na dané činnosti.

Úroveň plánování je v pracovním vyučování hodnocena jako dobrá. Jako dobré jsou hodnoceny i podmínky pro výuku tohoto předmětu a to především vzhledem k podmínkám pro výuku třídy pomocné školy. V ostatních oblastech je výuka pracovního vyučování hodnocena jako velmi dobrá, stejně jako celková úroveň výuky tohoto předmětu na škole.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání je ve sledovaných oblastech hodnocena jako velmi dobrá. Vnitřní diferenciací a individuálním přístupem se většinou vyučujících daří dávat příležitost pro aktivní zapojení do výuky všem žákům. I přesto, že část pedagogického sboru není odborně a pedagogicky způsobilá, nesnižovala tato skutečnost ve většině sledovaných hodin kvalitu výuky. Větší pozornost je potřeba věnovat tematickým plánům pro výuku pracovního vyučování s ohledem na návaznost učiva v rámci tříd i ročníků. Prostory pro výuku pomocné třídy neodpovídají potřebám takto těžce postižených dětí na relaxaci i v průběhu vyučovací hodiny.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy je zpracována s ohledem na základní cíle výchovně vzdělávací činnosti školy, vychází z její konkrétní situace. Ředitelka školy i přesto, že je ve funkci první školní rok, problematiku této školy analyzovala kompetentně, na škole působila jako učitelka. V koncepci vedle hlavních cílů formuluje i prostředky a způsoby jejich realizace. V ročním plánu vymezuje ředitelka základní úkoly školního roku ve všech oblastech, stanovuje termíny i zodpovědnost pracovníků za jejich plnění. Jednotlivé úkoly jsou konkretizovány v měsíčních a týdenních plánech. Plnění úkolů je analyzováno a pravidelně vyhodnocováno.

Jasně a přehledně jsou strukturovány minimální preventivní program a plán výchovného poradenství. Obě metodická sdružení, která na škole pracují, si vytvořila vlastní plány činnosti s časovým rozložením témat, na která se budou zaměřovat. I přesto, že ředitelka školy zpracovávala koncepci i roční plány sama (vzhledem ke skutečnosti, že byla ustavena do funkce v průběhu letošních prázdnin), jednotlivé dokumenty na sebe navazují a odpovídají potřebám žáků, kteří jsou na škole vzděláváni. Při výuce žáků pomocné třídy vyučující vytváří individuální vzdělávací plány a pokroky žáků průběžně vyhodnocuje. Pro individuální rozvoj žáků škola nabízí rozsáhlou škálu zájmových kroužků, jejichž nabídka zahrnuje jazykovou a estetickou výchovu, zájmovou a sportovní činnost. Součástí nabídky je i specializovaná logopedická činnost. Není opomenuta i oblast pracovních činností a technologií, včetně zdravého životního stylu. Výsledky práce na základě získaných znalostí a zkušeností v praktických činnostech jsou prezentovány na akcích školy pro veřejnost.

Plánování školy je promyšlené, dokumenty na sebe navazují a jasně stanovují priority výchovně vzdělávací činnosti školy. Úroveň řízení je v této oblasti velmi dobrá.

Organizování

V organizaci života školy je v první řadě zohledněn žák a jeho prospěch. Kompetence mezi pracovníky jsou rozděleny tak, aby byl zajištěn plynulý provoz školy a návaznost výchovných činností na školní práci. Organizační struktura je přehledná a funkční, i když organizační řád je příliš komplikovaně stylizovaný. Pro zajištění výměny informací přispívají mimo běžné formy i pravidelné týdenní pracovní porady. Ředitelce se podařilo velkou část pedagogů motivovat k realizaci nových nápadů a aktivit, kterými směřuje ke zlepšování klimatu školy. Podporuje pedagogy v hledání a zavádění nových moderních forem práce, v mezích možností se snaží o zlepšení podmínek pro výuku žáků školy. Zřízením třídy pomocné školy umožnila vzdělávání více postiženým žákům v souladu s koncepčními záměry školské politiky státu. Vnitřní řád školy je zpracován i z hlediska žakovských práv, vymezuje

pravidla chování žáků, komunikace školy a rodičů. Je určen žákům i jejich rodičům. Formou zpracování odpovídá rozumovým schopnostem žáků.

Na veřejnosti se škola prezentuje prostřednictvím regionálního tisku, výstavkami prací žáků ve škole i mimo ni, účastí na akcích pořádaných jinými subjekty. Ochrana osobních dat je věnována náležitá pozornost. Organizace vyučování a vedení kontrolované dokumentace odpovídá právním předpisům.

Celkově je úroveň v této oblasti hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Při vedení lidí jsou používány nástroje operativního řízení. Vedení školy vychází především z potřeb žáků, ze zjištění v oblasti vzdělávací činnosti školy a kvality výsledků. Ředitelka školy je ve funkci první školní rok. Jasnými dobře odborně stanovenými základními prioritami v činnosti školy a důsledným zohledňováním prospěchu žáků v oblasti organizace výuky se jí daří velkou část pedagogů pro práci pozitivně motivovat. Svou odbornost si zvyšuje na profesních vzdělávacích akcích, sledováním odborné literatury i individuálními konzultacemi s odborníky. Zaváděné a zamýšlené změny zvyšují kvalitu výuky mentálně postižených žáků. Přesto se někteří vyučující obtížně ztotožňují se zaváděnými změnami, které kladou zvýšené nároky i na jejich práci.

Vedení školy vytváří podmínky a prostor pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků, pro prezentaci jejich schopností a dobrých nápadů. Ve škole je vytvořen systém morální a hmotné stimulace. Kritéria hodnocení pracovníků, stanovená v závislosti na vnitřním platovém předpisu, jsou známa a prakticky uplatňována. Pedagogickým pracovníkům je umožněn odborný růst podle priorit stanovených na základě potřeb školy a podle individuálního zájmu. Škola zabezpečuje nákup odborné literatury a časopisů. Pro vedení začínajících pedagogů je zaveden systém uvádějících učitelů. Efektivně je uplatňováno i pravidelné hodnocení vlastní práce.

Česká školní inspekce hodnotí vedení a motivování pracovníků jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Škola má vytvořen jasný systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře jak v oblasti provozu školy, tak v oblasti jejího hospodaření. Vedení školy sleduje práci pedagogů a hodnotí úroveň výsledků učení žáků. Systém kontroly činností je zpracován v písemné podobě. Kontrola výchovně vzdělávací činnosti je prováděna na základě soustavného kontaktu s pracovníky školy a hospitacemi. Využívány jsou i písemné práce žáků. V plánu hospitační činnosti se málo odráží způsob kontroly plnění priorit formulovaných v koncepci a ročním plánu školy. Z hospitací jsou pořizovány záznamy, výsledky kontrolní činnosti jsou s vyučujícími projednávány a opatření k nápravě zjištěných nedostatků jsou přijímána. Vyučující jsou s analýzou výsledků kontrol výchovně vzdělávací činnosti seznamováni na pedagogické radě. Předmětové komise se poznatky vyplývající z hodnocení výsledků výchovně vzdělávací činnosti ve své činnosti zabývají.

Kontrolní systém školy je funkční, poskytuje pedagogům zpětnou vazbu, sleduje zvyšování kvality výuky. V kontrole výchovně vzdělávací práce je třeba zaměřit pozornost na sledování naplňování priorit stanovených v koncepci školy. Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů je hodnocen jako velmi dobrý.

Hodnocení kvality řízení

Ředitelka školy využívá kompetentně nástroje řízení pro zvyšování kvality výuky i zlepšování podmínek pro žáky a pedagogy. Nastavené priority v koncepci školy odpovídají potřebám vzdělávání mentálně postižených žáků a jsou ve prospěch zlepšování úrovně výchovně vzdělávací práce školy. Celkově je úroveň řízení hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 16.11.1999 č.j. 30 918/99-21
- koncepce rozvoje školy, hlavní úkoly školního roku 1999/2000, týdenní plány, plán hospitační a kontrolní činnosti, plán výchovného poradce, plán metodického sdružení, preventivní program protidrogové prevence
- dotazník řediteli školy, hospitační záznamy
- tématické plány předmětů pracovní vyučování, český jazyk
- organizační řád školy, vnitřní řád školy, rozvrh hodin, tabulka personálního složení školy, personální dokumentace školy, rozvrh kroužků školy
- záznamy z pedagogických rad, z provozních porad, hodnocení chování a prospěchu žáků
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, osobní dokumentace žáků, vysvědčení žáků tříd IX.A., IX.B., VIII.B., VII.A., PŠ
- kniha úrazů, jednací protokol
- rozpočet školy, inventární kniha
- záznamy o mimoškolní činnosti

ZÁVĚR

Na základě srovnání poznatků z předchozí inspekční činnosti zaznamenala ČŠI pozitivní posun v celkové organizaci školy. Zaváděné změny v oblasti řízení i výchovně vzdělávacím procesu reflektují nové trendy ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. ČŠI hodnotí celkově kvalitu výchovně vzdělávací činnosti a řízení školy jako velmi dobrou.

Doporučení

- řešit problematiku prostor pro zajištění výuky pomocné třídy
- pro výuku PV zpracovat tématické plány tak, aby byla zajištěna kontinuita výuky jednotlivých ročníků, v rámci souběžných tříd sledovat zastoupení všech složek

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou školou využívány v souladu s jejich přidělením a vzdělávacím programem školy.

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Vojtová v.r.
Členové týmu	Mgr. Eva Bekeová v.r.

V Brně dne 15. května 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:

Razítko

.....
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad		
Zřizovatel		

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	nejsou